

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОЛАЖ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ МОВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОГО ЕТАПУ ЗНЗ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

*Дуплійчук Ольга Миколаївна,
студент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
Науковий керівник – Калінін Вадим Олександрович,
кандидат педагогічних наук, доцент
Житомирського державного університету імені Івана Франка.*

Постановка проблеми. Концепція модернізації навчання визначила нову парадигму навчання, зорієнтовану на розвиток творчої особистості. Вона передбачає формування ключових компетенцій, оволодіння якими є необхідною умовою соціалізації випускників. На сучасному етапі розвитку України, коли сформувалися якісно нові взаємовідносини нашої країни з членами світової спільноти на основі нових політичних і соціально-економічних реалій, в ній самій створились сприятливі умови для вивчення іноземних мов і їх реального використання в спілкуванні з представниками інших країн. Успішне оволодіння іноземними мовами в наш час – це необхідна передумова для отримання цікавої роботи за кордоном, укріплення дружби з представниками інших країн, для продовження навчання в міжнародних вищих навчальних закладах і професіонального зросту у вибраній області спеціалізації. Все це вимагає наповнити новим змістом цілі навчання іноземним мовам в країні і потребує розширення її функцій як навчального предмета зважаючи на кращий світовий досвід вивчення мов міжнародного спілкування і соціокультурних особливостей їх вивчення в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У документі ЮНЕСКО «Виховання у Дусі Миру», в національній доктрині розвитку освіти в Україні, законах «Про освіту», «Про дошкільну освіту» наголошується, що домінуючою метою освіти є розвиток таланту дитини і формування творчої особистості.

Проблема творчої обдарованості знайшла своє відображення в дослідженнях як вітчизняних вчених (А.Г. Асмолова, А.В. Брушлінського, З.Ю.

Калмикової, Б.М. Кедрова, А.М. Матюшкіна та ін.), так і зарубіжних (Е. Де Боно, Ф. Баррон, Дж. Гауем, Р. Стернберг, -Д. Льюс та ін.), які розглянули філософський, психологічний та педагогічний аспекти.

Проаналізувавши дослідження вчених, ми вважаємо, що доцільно притримуватись наступного визначення творчості: «Творчість — вища форма активності і самостійності в діяльності людини. Це потреба щось змінити, удосконалити, внести нове, оригінальне» [1,201].

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження теоретичних основ даної проблеми диктує необхідність пошуку нових ефективних методів формування творчих здібностей учнів старшої школи. Ми вважаємо, що розвиток особистості учня, здатного брати участь у міжкультурній комунікації може ефективно здійснюватися на основі наочності, що має ряд переваг в порівнянні з іншими традиційними методами викладання, а саме: збільшує ефективність навчання старшокласників, допомагає засвоювати матеріал більш осмислено й з більшим інтересом, мобілізує психічну активність учнів, викликає інтерес до занять мовою, розширює обсяг засвоюваного матеріалу, знижує стомлення, мобілізує волю, полегшує весь процес навчання, служить вихідним моментом, джерелом і основою отримання знань, створює фундамент розвитку творчої уяви й мислення, є критерієм достовірності здобутих знань і т.д.

Дотримуючись законів психології про краще сприйняття та запам'ятовування інформації при роботі всіх аналізаторів, слід згадати про більш ефективне використання комбінованої наочності. Саме до такого виду належить метод соціокультурного колажування. Колаж - це, насамперед, засіб зображальної наочності, що представляє собою образне, схематично фіксоване, за допомогою мовних і екстралінгвістичних засобів відображення деякої частини предметного змісту, об'єднаного ключовим, ядерним, поняттям-реалією [2, 5]. Мета використання техніки соціокультурного колажу полягає в формуванні творчих здібностей учнів в умовах полікультурного

простору, при якому колаж виконує розвиваючу, пізнавальну та навчальну функції, формує соціокультурну компетенцію учнів.

Аналіз методичної літератури, зокрема робіт Ніколаєвої С.Ю., Шатилова С.Ф., Пасова Є.І та ін., показав, що у процесі формування творчої мовно-комунікативної компетентності на основі прийому соціокультурного колажування правомірно виділити три етапи: орієнтовний, аналітичний та синтезуючий. Співвіднесемо можливе використання етапів колажування з ціллю формування творчої мовно-комунікативної компетентності монологічних навичок в наступній таблиці:

Табл. 1

Етап	Мета
Орієнтовний етап	Ознайомити з предметним змістом соціокультурного блоку – колажу; мотивувати учнів до творчого монологічного висловлювання; сформувати вміння мовно-комунікативної компетентності на надфразовому рівні колажу.
Аналітичний етап	Досягти розуміння текстових матеріалів блоку; встановити соціокультурні зв'язки між інформаційними сателітами блока-колажу; сприяти формуванню творчому розгорнутому висловлюванню.
Синтезуючий етап	Узагальнити вивчений соціокультурний матеріал, шляхом репродукування творчого монологічного висловлювання.

Згідно з трьома етапами формування вмінь творчого монологічного мовлення ми розробили три групи вправ, що співвідносяться з уміннями на кожному з трьох етапів. Розглянемо приклад використання соціокультурного колажу на синтезуючому етапі.

Наприклад, на дошці зображений блок – колаж, блок – асоціограма (будь-який інший колаж). Вчитель пропонує виконати наступні комунікативні завдання:

- A new school uniform is being worked out in Ukraine. School children's opinion is wanted. Describe a school uniform you would like to wear, explain why.

- Look at the collage and say what kind of school uniform appeals to you. Say why. Say which uniform children of your country have.
- Comment on the issue which school attributes are typical to Ukrainian learners. Use the collage below.
- Study the collage and draw the parallel between a school uniform in USA, Canada, Australia and Great Britain. Say whether you have the same pattern in Ukraine.

Ефективність запропонованої методики була перевірена експериментально під час проходження педагогічної практики у школі. Покращення загальних результатів та формування творчих здібностей учнів експериментальної групи за всіма параметрами зрізу в експериментальній групі збільшилось на 45 %.

Список літератури

1. Педагогическая энциклопедия. Том 2. - М.: Сов. энциклопедия, 1995. - С.201.

2. Нефедова М.А. Коллаж и коллажирование в учебном процессе/ М.А. Нефедова // Иностр.языки в школе. - 1993. - № 2.
3. Альтшуллер Г.С. Развитие творческого воображения – 1997. – № 1. – С. 3-24.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. редактор укр. Видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
5. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова / За ред. П.О. Бега. – К.: Шкільний світ, 2001. – 43 с.